

Ter attentie van mevrouw Thyssen
Lid van de Europese Commissie
Wetstraat 200
1049 Brussel

Per mail

20 maart 2015

Geachte mevrouw Thyssen,

Betreft : De hervorming van het Europese auteursrecht - territorialiteit

Wij richten U dit schrijven namens de Vlaamse Onafhankelijke Televisie Producenten (V.O.T.P.), de Vlaamse Film Producenten Bond (V.F.P.B.), de Unie van Regisseurs (U.v.R.), de Acteursgilde, de Scenaristengilde, Union des Producteurs de Films Francophones (U.P.F.F.), Flanders Doc en Anim.be.

Samen vertegenwoordigen wij de auteurs, acteurs en producenten van Vlaamse en Frans-Belgische audiovisuele werken.

De leden van deze verenigingen staan aan de oorsprong van diverse kwalitatieve Vlaamse en Frans-Belgische televisieprogramma's zoals Clan, Salamander, Cordon, De Ridder Vermist, Eigen Kweek, In Vlaamse Velden en succesvolle films zoals Rundskop, Marina, De Behandeling, Het Vonnis, Loft, The Broken Circle Breakdown, Van de kat geen kwaad, Deux jours, une nuit, Ernest et Célestine, Les barons, etc..

Wij wensen met dit schrijven onze grote ongerustheid te uiten over de door de Europese Commissie aankondigde "modernisering van het Europese auteursrecht". De heer Oettinger, Europees Commissaris voor de Digitale Economie en Samenleving, heeft aangegeven dat er werk moet gemaakt worden van een eengemaakte markt op het vlak van distributie van audiovisuele werken in Europa, en dat de nationale grenzen hiertoe moeten worden afgebroken. Er wordt meer in het bijzonder geopperd dat er een verbod moet komen op territoriale clausules in licentie/distributieovereenkomsten en dat er overkoepelende pan-Europese licenties moeten komen.

Wij wensen erop te wijzen dat elke beslissing die de contractuele vrijheid aantast om de territoriale draagwijdte van een licentie/distributie overeenkomst te bepalen, het complex ecosysteem van de financiering van zowel Belgische als Europese audiovisuele producties in gevaar brengt. Sterker nog dergelijke maatregel zou de audiovisuele sector, die binnen Europa ruim 7 miljoen banen genereert, tot ruim een 509 miljard euro bijdraagt aan het Europees Bruto Nationaal Product en aan de oorsprong ligt van de Europese culturele diversiteit, ernstig schaden.¹

De contractuele vrijheid om de territoriale reikwijdte van contracten te bepalen is immers onlosmakelijk verbonden met de manier waarop de Europese audiovisuele sector de afgelopen decennia is uitgegroeid tot een succesverhaal: enerzijds vormt het de basis voor coproducties met verschillende partners uit allerhande lidstaten en anderzijds is de vrijheid noodzakelijk om voldoende financiering aan te trekken voor de productie van audiovisuele werken. **Deze contractuele vrijheid moet dan ook in ieder geval blijven bestaan.**

¹ Intellectual property rights intensive industries: contribution to economic performance and employment in the European Union (http://ec.europa.eu/internal_market/intellectual-property/docs/joint-report-epo-ohim-final-version_en.pdf).² Bron: European Audiovisual Observatory.

Wij vragen U dan ook met aandring om onze bezorgdheden tijdens de debatten in de Europese Commissie mee te nemen en er mee voor te waken dat er geen Europese regelgeving komt die deze contractuele vrijheid van audiovisuele producenten aantast.

A. Produceren in een digitale context

De online markt evolueert dagelijks en past zich telkens opnieuw aan de verwachtingen van de consument aan. De verschillende stakeholders hebben dan ook een gemeenschappelijke interesse om een duurzame, bloeiende en winstgevende online distributie markt uit te bouwen. Technologische ontwikkelingen hebben een grote impact op de distributie van audiovisuele werken, maar ze wijzigen niets aan de fundamenteën van audiovisuele creatie.

Producenten zijn vaak jarenlang bezig met het samenbrengen van creatieve inhoud en financiering, van auteurs, acteurs, omroepen, dienstenverdelers, distributeurs en andere exploitanten waarbij verschillende stadia worden doorlopen gaande van de ontwikkeling en pre-financiering, het budget en de financiering, de productie en postproductie, de exploitatie en marketing. Hierbij worden afspraken gemaakt m.b.t. (vooraankoop van) exploitatierechten en exclusiviteiten en al deze afspraken worden op elkaar afgestemd.

De afgelopen jaren werd het steeds moeilijker om audiovisuele werken te produceren en te financieren. Dit komt o.m. door het feit dat mogelijke (secundaire) inkomsten, ten gevolge van o.a. illegaal downloaden en de ineenstorting van de (fysische) dvd-markt, gedecimeerd werden. De audiovisuele sector verwacht dan ook veel van de nieuwe distributiemogelijkheden die door de online wereld worden geïntroduceerd.

Door de wijzigende business modellen, worden de audiovisuele exploitatierechten en inkomsten ontzettend belangrijk voor de financiering en verdere ontwikkeling van audiovisuele werken. De producent dient een groot deel van de financiering te halen uit de voorverkoop van mogelijke exploitaties: DVD's, Video on demand, betaalde televisie, bioscoop distributeur enz. De partijen kopen m.a.w. op voorhand (en dus nog voor het werk geproduceerd werd) exploitatierechten aan en die middelen worden gebruikt voor de financiering van het audiovisuele werk. Hierbij wordt ook steeds vaker een Europese coproductie opgestart, waarbij de voorverkoop van exploitatierechten in een bepaald territorium deel uitmaakt van de financiering van het audiovisuele werk. Elk audiovisueel werk is in feite een prototype op het vlak van financiering en distributie.

Het produceren van audiovisuele werken is een risicovolle onderneming voor alle betrokkenen. Produceren is gebaseerd op creatieve en financiële partnerships en de bereidheid om voor elk audiovisueel werk een nieuw business plan te ontwikkelen. De genomen risico's – door alle betrokken creatieve en financiële partners – moeten worden beschermd en gestimuleerd door het auteursrecht.

B. Auteursrecht als motor van het succes van onze creatieve industrieën

Dankzij het Europees auteursrechtelijk kader dat de creatieve sectoren beschermt, en daardoor stimuleert, worden innovatieve business modellen ondersteund die bijdragen tot een ongekend divers en kwalitatief aanbod van films, muziek, tv-programma's voor alle burgers van Europa en die niet enkel nationaal, maar ook internationaal erkenning krijgen. Zonder de noodzakelijke juridische bescherming en stimulans voor onze creatieve sectoren, zouden lokale auteurs, acteurs en producenten zich onmogelijk kunnen positioneren t.a.v. internationale "Over the top" spelers.

Zo is ook de Vlaamse audiovisuele sector zowel nationaal als internationaal gekend en wordt ze erg gewaardeerd. Ondanks de eerder kleine linguïstische en culturele markt waarin Vlaamse audiovisuele werken ontwikkeld en geproduceerd worden, bereiken onze Vlaamse producties, auteurs en uitvoerende kunstenaars, steeds vaker de buitenlandse markt :

- Sinds 2007 zijn niet minder dan 65 Vlaamse programma's en programmaformats van onafhankelijke producenten verkocht aan 121 verschillende landen;
- 13 Vlaamse producties werden genomineerd voor "La Rose d'Or" tijdens de afgelopen 6 jaar;
- Er werden de afgelopen 4 jaar 3 Vlaamse producties genomineerd voor de Oscars (The Broken Circle Breakdown, Rundskop en Dood van een Schaduw);
- Het Vlaams programma "Wat Als" won dit jaar de Emmy voor beste Comedy;

- Actrice Veerle Baetens speelde mee in de internationale productie “The White Queen”;
- Michaël R. Roskam regisseerde het Amerikaanse “The Drop”;
- “Salamander” werd verkocht aan 30 landen, waaronder BBC Four en Netflix;
- Ook “Cordon” werd verkocht aan verschillende landen, waaronder BBC Four;
- Er komt een Amerikaanse remake van “Clan” en “Cordon”;
- Een Vlaams productiehuis pompte nieuw leven in “Maya De bij” met een wereldwijd succes;

Ook animatiefilms met Belgische coproductie partners scheren hoge toppen in het buitenland, zoals “Het Monster Van Parijs”, goed voor 1,7 miljoen verkochte bioscooptickets in Frankrijk, “Jack en het Koekoekshart” dat genomineerd werd voor beste animatiefilm EFA 2014 en voor de Césars 2014 enz.

Daarnaast heeft ook de Frans-Belgische filmindustrie een sterke internationale reputatie opgebouwd. Meermaals werden deze films genomineerd en bekroond op gerenommeerde festivals: werd Deux jours, une nuit genomineerd voor een Oscar in 2015, de Belgisch-Franse co-productie “Ernest en Célestine”, kreeg in 2013 een César voor Beste Film Animatie, een Magritte voor Beste Film in 2014.

Deze successen zijn enkel mogelijk doordat het huidig auteursrechtelijk kader ook de contractuele vrijheid omhelst om op territoriale basis afspraken te maken m.b.t. de financiering en distributie van een werk.

De toekomst van de Europese creatieve content industrieën, waaronder de audiovisuele sector, hangt inderdaad niet enkel af van individuele creativiteit, innovatie, ondernemingszin en het nemen van financiële risico's m.b.t. bestaande en toekomstige business modellen, maar ook van een Europees, nationaal en regionaal ondersteunend wettelijk kader.

C. Territorialiteit is essentieel voor de financiering van lokale audiovisuele werken en de Europese culturele diversiteit

Een Europees verbod om territoriale clausules in licentie/distributieovereenkomsten op te nemen en/of een verplichting om overkoepelende pan-Europese licenties aan te bieden zouden een nefaste impact hebben op de financiering van Europese audiovisuele werken, het aanbod en de culturele diversiteit/identiteit.

• Impact op de financiering

Zoals hierboven reeds aangehaald, hangt de financiering van audiovisuele werken af van de mogelijkheid om op voorhand exploitatierechten te verkopen aan (nationale en buitenlandse) exploitanten zoals omroepen, VOD platformen, betaalzenders, bioscoop distributeurs enz. Deze partijen zijn bereid het risico op zich te nemen om op voorhand rechten aan te kopen van een werk dat nog moet worden gemaakt, maar ze verwachten deze investering bij exploitatie natuurlijk wel te recupereren. Daarom worden er tussen de verschillende nationale en buitenlandse exploitanten afspraken gemaakt rond territoriale, linguïstische en/of tijdsgebonden exclusiviteit, alsook exclusiviteit op het vlak van de toegekende exploitatiewijzen.

Indien er een verbod zou komen om territoriale afspraken te maken met deze partijen, kunnen deze rechten niet langer per territorium worden verhandeld/ten gelde gemaakt. Eén partij zal daarentegen een pan-Europese licentie (moeten) aankopen zodat er *de facto* minder partijen *kunnen* bijdragen bij de financiering.

De Europese Commissie meent te denken dat de rechten wel opgekocht zullen worden door 1 pan-Europese partij, en deze minstens het equivalent zal betalen van de verschillende vooraankopen verspreid over de verschillende territoria en exploitanten. Wij zijn evenwel overtuigd dat de mogelijke pre-financiering op pan-Europees niveau nooit even hoog zal zijn dan in de huidige situatie. Een dergelijke wettelijke beperking zou de waarde van exclusieve exploitatierechten net sterk doen verminderen waardoor de incentive om te investeren in audiovisuele producties in een klap verdwijnt. De financiering van Europese audiovisuele werken zou met andere woorden nog sterker onder druk komen te staan.

• Impact op aanbod en culturele diversiteit/identiteit

Los van het feit dat er minder Europese en Belgische audiovisuele producties zullen gemaakt kunnen worden, bestaat ook het risico dat 1 (of enkele) grote pan-Europese partij(en) zal (zullen) bepalen welke

audiovisuele werken nog gemaakt kunnen worden en ter beschikking gesteld worden. Verschillende kleinere en middelgrote partijen/initiatieven/werken zullen naar de achtergrond worden gedreven en zelfs verdwijnen.

In dit kader moet ook benadrukt worden dat films en televisieseries een specifieke marketing-aanpak nodig hebben om ervoor te zorgen dat het maximale publiek bereikt kan worden. De lokale inbedding van een distributeur is hierbij een grote troef voor het project. Een pan-Europese speler zal onvoldoende voeling hebben om lokale films stevig in de markt te plaatsen, of is daar hoogstwaarschijnlijk niet, of veel minder, in geïnteresseerd.

Dit heeft uiteraard een negatieve impact op de lokale distributie-initiatieven in Europa en het aanbod voor de Europese consument, en dus ook de culturele diversiteit/identiteit. Auteursrecht speelt immers een fundamentele rol in het beschermen en stimuleren van culturele diversiteit in Europa.

- Onvoldoende bewijs van marktfalen

Het moet ten overvloede worden opgemerkt dat het huidige Europees auteursrechtelijke kader een pan-Europese licentie helemaal niet verhindert zodat het ook nu reeds mogelijk is deze op contractuele basis uit te vaardigen. Het huidige auteursrechtelijk kader heeft er zelfs voor gezorgd dat Europese consumenten toegang hebben tot meer legale audiovisuele content en platformen dan ooit tevoren, waaronder meer dan 3000 on demand video diensten.²

Daarnaast hebben verschillende studies inmiddels aangetoond dat de consument, zelfs bij een groter aanbod van pan-Europese diensten/werken, vooral interesse heeft in lokale audiovisuele werken enerzijds en niet- Europese (Engelstalige) audiovisuele werken anderzijds.³

Deze studies tonen ons inziens aan dat onvoldoende bewezen is dat er sprake is van een marktfalen omdat er weinig tot geen vraag is bij de Europese consument om toegang te hebben tot *alle* Europese audiovisuele werken.

- Geen impact assesment en kritische CRA studie

Bovendien voerde de Europese Commissie geen “impact assesment” uit, waardoor het zelfs onmogelijk is te verzekeren dat de beoogde hervorming ook het gewenste resultaat zal hebben.

Sterker nog, de door de EU Commissie onafhankelijk bestelde CRA studie⁴ benadrukt zelf dat territorialiteit in de audiovisuele sector belangrijk/gerechtvaardigd is en dat een verbod op territoriale afspraken de keuze van de consument eerder zal beperken dan vergroten. De CRA studie stelt meer in het bijzonder dat territoriale licenties alleen bij een oppervlakkig onderzoek in strijd lijken met de interne markt, en dat:

- “A more detailed investigation, however, need not reach such a conclusion.”
- “policy changes to limit stakeholders’ ability to exploit online content on a territory-by-territory basis are likely to impact social welfare...”
- “all the analyzed policy changes carry a significant risk of substantial disruptions to business practices which could undermine their expected benefits.”
- “a total ban on territorial licensing might decrease, rather than increase, consumer choice”
- “(...) there are a number of sound commercial considerations which dictate exploitation of creative content on a territory-by-territory basis”.
- “The European audio-visual market is characterized by a strong heterogeneity in terms of cultures and languages.” This implies that “...the distribution of creative works needs to be adapted along several dimensions – such as advertising, subtitling and dubbing – to fit national specificities (and each linguistic version needs to address smaller markets). Furthermore, the cultural differences in terms of humor, local stories or popular figures contribute further to market fragmentation”.

² Bron: European Audiovisual Observatory.

³ Zie o.m. de “Enders Studie” (2013) “The value of territorial licensing” https://www.letsgoconnected.eu/fileadmin/Studies/Alice_Enders_-_The_value_of_territorial_licensing_-_FINAL_11_OCT_2013.pdf en de “Plum studie” (Plum Consulting (2012), “The economic potential of cross-border pay-to-view and listen audiovisual media services”, http://ec.europa.eu/internal_market/media/docs/elecpay/plum_tns_summary_en.pdf

⁴ Charles River Associates, Economic Analysis of the territoriality of making available right in the EU”, maart 2014.

D. Besluit

De geschiedenis van Europa weet zich te onderscheiden door haar diepgewortelde cultuur en kenmerkt zich door haar diverse lokale culturele identiteiten. De Europese audiovisuele sector weerspiegelt die cultuur via een divers en kwalitatief aanbod waarin de lokale creatieve sector een primordiale rol heeft die succesvol is dankzij de bescherming en stimulering van een auteursrechtelijk kader.

In Europa bestaan erg veel waardevolle lokale auteurs, acteurs producenten en distributie initiatieven. Zij hebben een onmiddellijke voeling met het lokale publiek en spelen een cruciale rol op het vlak van het ontwikkelen, produceren en verspreiden van lokale en andere Europese audiovisuele werken en creativiteit.

Het behoud van de contractuele vrijheid om de financiering en distributie/exploitatie van een audiovisueel werk op een “werk per werk” basis aan te passen aan de mogelijkheid/noden van het betreffende audiovisuele werk en dus de mogelijkheid om de territoriale afspraken te maken, is noodzakelijk voor zowel de economie als het behoud van de culturele diversiteit. **Deze contractuele vrijheid moet dan ook in ieder geval blijven bestaan.**

De Commissie lijkt van mening dat het huidige auteursrecht niet in staat is de vraag van de consument te bevredigen. Hoewel een zo breed mogelijk consumentenbereik een reële bezorgdheid kan zijn, is het ons inziens niet realistisch deze met de invoering van een pan-Europese licentie te bewerkstelligen. De realiteit wil dat het huidige auteursrecht net dé basis vormt voor de manier waarop audiovisuele werken worden gemaakt, gefinancierd, gepromoot, gedistribueerd en geëxploiteerd op Europees niveau.

De invoering van het beoogde ‘modern’ wettelijk kader *zonder* het behoud en de bescherming van de lokale creatieve sector in haar contractuele vrijheid m.b.t. territoriale clausules in exploitatie/distributie overeenkomsten, zal nefast zijn voor zowel de audiovisuele sector als de Europese consument. De financiering van Europese audiovisuele producties komt in het gedrang, de er zal een beperkter en minder divers aanbod zijn voor de consument en de culturele identiteit van de lidstaten zal worden aangetast.

Wij vragen u dan ook ten stelligste om rekening te willen houden met onze bezorgdheden tijdens de debatten in de Europese Commissie over de hervorming van het Europees auteursrecht en er mee voor te waken dat voormelde contractuele vrijheid blijft bestaan.

Het spreekt voor zich dat U ons steeds kan contacteren mocht u meer informatie wensen. Wij zijn ook steeds bereid om hierover met U in gesprek te treden.

Wij danken U alvast voor de aandacht die U aan dit belangrijk dossier schenkt.

Met de meeste hoogachting,

Michel Sabbe
Voorzitter
Namens de Scenaristengilde

Mark Daems
Directeur-bestuurder
Namens Flanders Doc

Michaël R. Roskam & Jin Berghmans
Voorzitter & Zakelijk leider
Namens de Unie van Regisseurs

Eric Goossens
Vicevoorzitter
Namens Anim.be

Dirk Ver Hoeye & Ellen Onkelinx
Voorzitter & Gedelegeerd Bestuurder
Namens V.OT.P.

Peter Bouckaert & Ellen Onkelinx
Voorzitter & Gedelegeerd Bestuurder
Namens VFPB

Patrick Quinet
Voorzitter
Namens UPFF

Johan Van Assche
Bestuurslid
Namens de Acteursgilde